

Марина Скрипник

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри філософії і освіти
дорослих, ЦПО ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» НАПН України,
м. Київ

Тетяна Кравчинська

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри філософії і освіти
дорослих, ЦПО ДЗВО «Університет
менеджменту освіти» НАПН України,
м. Київ

Наталія Волинець

старший викладач кафедри філософії і
освіти дорослих, ЦПО ДЗВО
«Університет менеджменту освіти»
НАПН України, м. Київ

КОГНІТИВНА ВЗАЄМОДІЯ З ДОРΟΣЛИМ УЧНЕМ В УМОВАХ ВІЙНИ: ДОСВІД РОЗРОБЛЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО ВМІСТУ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ

Активна фаза російсько-української війни з 24 лютого 2022-го поставила перед освітянами, зокрема перед андрагогами питання про пізнавальний потенціал онлайн взаємодії й навчання дорослих учнів у кризових умовах. Адже концепція втіленого пізнання (від англ. *Theory of embodied cognition*), за якою між чуттєво-моторним досвідом і поведінкою, емоціями, ухваленням рішень існує складний зв'язок, доводить, що взаємодія тіла з навколишнім середовищем створює або сприяє пізнанню. Мозок працює у взаємозв'язку з фізичними факторами, а відчуття пов'язані як з несвідомим, так і зі свідомим

мисленням. В умовах не лише персонального рівня травматизації, а колективної травми війни ключовим стало осмислення проблеми когнітивної взаємодії, що описує пізнавальну діяльність з точки зору процесів інформаційного обміну людини з довкіллям.

Метою нашого розгляду є окреслення пізнавального потенціалу креолізованих навчальних текстів для створення інтерактивного вмісту для проєктованих онлайн-курсів підвищення кваліфікації педагогів в умовах війни.

Дизайн теми, спецкурсів для онлайн підвищення кваліфікації педагогів вимагає ретельно спланованого, організованого та послідовного навчання, узгодженого з очікуваними цілями навчання і професійним розвитком педагогів. Поміж техніко-педагогічних відомих проєктних моделей (ADDIE, TRACK, 7Cs of Learning Design, 4C/ID) автори ґрунтувалися на моделі TRACK, у якій структуровано компетенції педагога щодо впровадження ІКТ у викладанні та навчанні. TRACK зосереджується на інтеграції інформаційних технологій у навчальні ситуації. Для оптимізації застосування цифрових ресурсів в онлайн навчанні автори розробили матрицю відбору, створення та модифікації креолізованих навчальних текстів для дев'яти подій навчання [1]. У матриці взаємозамінюються цифрові інструменти для створення креолізованого тексту для конкретної події навчання.

Також розроблено низку таких текстів: інтерактивний онлайн посібник [2]; інтерактивні робочі зошити тощо. Інтерактивні онлайн посібник та робочий зошит як сучасні засоби є видом електронного видання, що містить: мультимедійний та інтерактивний вміст; механізм контролю (самоконтролю) знань з теми, що вивчається; різноманітні інтерактивні матеріали; зручну навігацію згідно із сучасними стандартами. Переваги інтерактивного онлайн посібник як різновиду електронного видання така: гнучкість і зручність графіка навчання; реалізація ідеї індивідуального навчання, забезпечення індивідуальної траєкторії професійного розвитку; самооцінювання; консультування з викладачем в ході навчання; використання кольорової графіки, анімації, звукового супроводу, гіпертексту тощо; нелінійне вивчення

матеріалу; встановлення зв'язку з додатковою літературою в електронних бібліотеках, освітніх сайтах та інших ресурсах.

Проаналізовані сучасні дослідження [3] дозволили визначити вихідні позиції для реалізації пізнавального потенціалу в розроблених креолізованих навчальних текстах. Зокрема, діагностика куратором запитів слухачів для представлення реальних проблем і ситуацій з окресленням чітких інструкцій щодо технічних аспектів виконання; навчальний матеріал подавати через концептуальні метафори (фрейми, метафори, наративи) дорослих учнів у мультимодальних навчальних текстах як продуктивних способах впливу на різні канали сприймання; при створенні таких мультимодальних текстів враховувати конструктивістські та проєктні підходи, проблемне навчання, домінантність у характеристиці цифрових інструментів. У роботі з креолізованими навчальними текстами доцільно застосовувати такі види навчальної діяльності: аналіз і синтез; дослідження або розв'язання проблем; взаємодія у тематичних дослідженнях або проєктах; спільне формування знань; рефлексія.

У запропонованих міркуваннях когнітивна взаємодія постає не лише як перспектива в онлайн підвищенні кваліфікації, а як і екзистенційний контакт із дійсністю в умовах війни. Креолізований навчальний текст за цих умов створює інтерактивний вміст.

Список використаних джерел

1. Скрипник М. І., Кравчинська Т. С., Волинець Н. П. Віртуальний освітній простір, що узгоджує когніції суб'єктів учіння з технічною архітектурою. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи.* 2022. Випуск № 87, Київ. С. 92–99. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.87.19>.

2. Скрипник М. І., Кравчинська Т. С., Волинець Н. П. Пізнаваймо. Творімо. Взаємодіймо. Як еволюціонують навчальні тексти в XXI ст.?. URL : <https://u.to/PrJaHA>. (дата звернення: 17.05.2023).

3. Improving online teaching : Practical guide for quality online education / Sangra A. et al. Barcelona : Editorial UOC. 2022. 215 p. URL : <https://u.to/DUWkHw>. (дата звернення: 17.05.2023).